

СЕМАНТИЧКИ ФОРМУЛИ ЗА ДАВАЊЕ КОМПЛИМЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Виолета Јанушева

Универзитет „Св. Климент Охридски“, Педагошки факултет, Битола

violetajanuseva@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-9912-3988>

Овој труд има цел да ја испита синтаксичката структура на најчесто користените семантички формули за давање на комплименти во интеракциите на младата популација, најчесто употребуваните зборови во тие формули, како и темата на која се однесуваат, што претставува основа за да се согледаат сличностите и разликите меѓу македонскиот и другите светски јазици, како и неговите сопствени специфичности. Истражувањето е квалитативно и има описен дизајн. Корпусот го сочинуваат 1 000 семантички формули собрани преку лист во кој од 100 млади луѓе на возраст од 18 до 22 г. во РСМ се бара да наведат комплименти што ги употребуваат меѓу себе во своите секојдневни интеракции. Од методите за обработка на податоците и донесување заклучоци се употребуваат анализата, синтезата и споредбата. Резултатите од истражувањето покажуваат дека и во македонскиот јазик се употребуваат семантичките формули за давање комплименти што се забележани во другите современи јазици со структура на проста реченица, при што особеностите на македонскиот јазик се гледаат во засилувачите и можноста за нивна комбинација, како и во формулите со структура на именска група и сложена реченица.

Клучни зборови: комплименти, семантички формули, структура, тема, македонски јазик

SEMANTIC FORMULAS FOR GIVING COMPLIMENTS IN THE MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE

Violeta Janusheva
St. Kliment Ohridsky University, Bitola
violetajanuseva@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9912-3988>

This article aims to explore the syntactic structure of the most frequently used semantic formulas for expressing compliments during young population interactions, the most frequently used words in those formulas, and the topic they refer to. This approach presents a base to understand the similarities and the differences between the Macedonian and the other world languages, as well as the specific features of Macedonian. This qualitative research has a descriptive design, i.e., the corpus consists of 1000 semantic formulas collected through a survey in which 100 young people aged 18 – 22 in the Republic of N. Macedonia were asked to list the compliments they use in their everyday interactions. The methods used are analysis, synthesis and comparison. The results indicate that in the Macedonian language the semantic formulas for giving compliments are the same as the formulas present in other foreign languages which have a simple sentence structure and that the Macedonian language features can be seen in the intensifiers and the possibility of combining them, as well as in the formulas that contain a noun group and a complex sentence structure.

Keywords: compliments, semantic formulas, syntactic structure, topic, the Macedonian language

1 Вовед

Како изрази со кои позитивно се вреднува некој/нешто, комплиментите се универзална појава карактеристична за сите јазици и се дел од секојдневните интеракции на соговорниците со ист или со различен статус. Со комплиментите се исполнува, првенствено, фатичката функција на јазикот, односно со нив може да започнува, да се одржува и да се продолжува комуникацијата. Оваа функција се нагласува во истражувањата на Гуди (Goody 1978), Холмс (Holmes 1988), Браун и Левинсон (Brown and Levinson 1987), Кодама (Codama 1996), Садокин (Sadokhin 2010: 139) и Брутијан (Brutian 2016), кои се сложуваат дека се комплиментите комплексна комбинација што ја задоволува потребата од позитивна емоција и ја зголемува солидарноста меѓу соговорниците. Тие истакнуваат дека со комплиментите зборувачот сака да направи соговорникот да се чувствува убаво и сакано, врз основа на тоа што слуша дека има одредени позитивни особености. Истовремено, комплиментите даваат сознанија за јазичните правила во одредена заедница, а го покажуваат и системот на вредностите на зборувачот и на таа заедница. Серл (Searle 1975) ги вклучува комплиментите во експресивните, а според Остин (Austin 1962), тие спаѓаат во групата на перформативни говорни чинови. Јаворски (Jaworski 1995: 64) и Холмс (Holmes 1988: 485) ги определуваат комплиментите како говорни чинови со кои, експлицитно или имплицитно, му се дава заслуга на некој друг, кој не е зборувачот (на оној кому му е упатен говорниот чин) за одредена карактеристика (она што се има во сопственост, одредена вештина и сл.), што позитивно се вреднува од двајцата соговорници. Холмс укажува и на разликата меѓу експлицитни комплименти (на отворен и конвенционален начин го покажуваат позитивното чувство на оној што дава комплимент кон соговорникот) и имплицитни комплименти (се изразуваат индиректно, на пример, преку барање совет, мислење, заблагодарување или честитање на соговорникот). Наведените ставови на Серл, Остин, Јаворски и Холмс, како и важноста на интуицијата на родените зборувачи на јазикот во определување на она што претставува комплимент во една заедница, што е нагласено во истражувањата на Мејнс и Волфсон (Manes and Wolfson 1981: 120–121), Барнланд и Араки (Barnlund and Araki, 1985: 12), Ирвин (Irvine 1986), Холмс (Holmes 1988), Херберт (Herbert 1989: 5), Архус и Олдрич (Aarhus and Aldrich 2002: 399–400) и Аболаји (Abolaji 2012), се основата од која се поаѓа во статијата.

2 Преглед на претходните истражувања во областа

Во светската литература истражувањата за комплиментите од прагматичка гледна точка се во подем и голем е бројот истражувачи што ги разгледуваат нив од различен аспект. Начинот на собирање на корпусот комплименти е предмет на анализа на голем број истражувачи. Дел од нив ги истакнуваат предностите на прашалникот *written discourse completion test*, кој може да се

сретне во повеќе варијанти (Јуан – Yuan 2002; Дуан – Duan 2011; Ванева и Ивановска – Vaneva and Ivanovska 2018). Други, пак, како Биби и Камингс (Beebe and Cummings 1996) и Хартфорд и Бардови-Харлиг (Hartford and Bardovi-Harlig 1992) наведуваат голем број недостатоци на овој инструмент. Мејнс и Волфсон (Manes and Wolfson 1981) корпусот го собираат преку набљудување на секојдневната комуникација.

Определувањето на комплиментите, исто така, претставува чест предмет на истражување. По голем број истражувачи поаѓаат од најпознатата дефиниција на Јаворски (Jaworski 1995: 64) и Холмс (Holmes 1988: 485), спомената во т. 1 (Хан – Han 1992; Јуан – Yuan 2002; Валкова – Válková 2013: 45). Некои истражувачи, пак, наведени во т. 1 сметаат дека комплиментите не треба да се дефинираат поради својата структура на формула, независноста од времето и просторот, како и тешкотијата да се разграничат од честитките, пофалбите и ласкањето, па ја истакнуваат важноста на интуицијата на родените зборуваачи, зашто тие ги познаваат културните норми во својата заедница, а тоа значи дека културните разлики влијаат на сфаќањето за тоа што претставуваат комплиментите во различни култури.

Најголем број истражувања се однесуваат на структурата на формула што ја имаат комплиментите, па треба да се истакне истражувањето на Мејнс и Волфсон (Manes and Wolfson 1981) за комплиментите во американскиот англиски јазик. Според нив, структурата на комплиментите од нивниот корпус може да се прикаже преку девет синтаксички формули (СФ), односно образци. Голем број подоцнежни истражувања за структурата на комплиментите во различни јазици потврдуваат дека во тие јазици се најзастапени токму СФ предложени од Мејнс и Волфсон, но и други карактеристични за одредениот јазик (Дајкухара – Daikuhara 1986, во јапонскиот и англискиот јазик; Холмс – Holmes 1988, во англискиот јазик во Нов Зеланд; Левандовска-Томашчик – Lewandowska-Tomaszczyk 1989, во полскиот; Ли – Lee 1990 во хавајскиот и англискиот; Херберт – Herbert 1991 во полскиот и англискиот; Хан – Han 1992, во корејскиот и англискиот; Нелсон, Бакари и Ал-Батал – Nelson, Bakary and Al-Batal 1993, во египетскиот; Је – Ye 1995, во кинескиот; Јеон – Jeon 1996 во јапонскиот; Баек – Baek 1998, во корејскиот и англискиот; Јуан – Yuan 2002, во мандарински дијалект во Кина; Ким – Kim 2003, во корејскиот, јапонскиот и англискиот; Шези – Shezi 2005 во јазикот на Зулу; Ју – Yu 2005, во кинескиот и англискиот; Јусефанд – Yousefvand 2010, во персискиот; Садокин – Sadokhin 2010, во јапонскиот и англискиот јазик; Фаренкија – Farenkia 2011 во камерунскиот и францускиот канадски; Дуан – Duan 2011, во кинескиот и англискиот; Абулаји – Abulaji 2012 во англискиот и нигерискиот; Бати и Жегарац – Bhatti and Žegarac 2012 во полскиот и англискиот).

Истражувањата на Савеска (2012)¹ и на Ванева и Ивановска (Vaneva and Ivanovska 2018) за структурата на комплиментите се однесуваат на македонскиот контекст. Ванева и Ивановска ја испитуваат прагматичката компетенција на ученици од средно образование што го изучуваат англискиот како

¹ Во Билтенот на УКЛО бр. 433 од 1.9.2017 е наведен податок за одбранета магистерска тема од Ана Савеска со наслов *Комплиментите и возвраќања на комплиментите во германскиот и во македонскиот јазик*, под менторство на проф. д-р Силвана Симовска. За жал, не се најдени дополнителни информации.

странски јазик во однос на комплиментите како говорни чинови. Нивното истражување потврдува дека комплиментите што ги употребуваат учениците според својата синтаксичка структура одговараат на обрасците во истражувањето на Мејнс и Волфсон (1981).

Најчесто употребуваните зборови во комплиментите како СФ се анализираат во истражувањето на Мејнс и Волфсон (1981), кои заклучуваат дека во 72 % од сите анализирани комплименти се употребуваат само пет придавки: nice (фин), good (добар), beautiful (убав), pretty (симпатичен) and great (супер, одличен), глаголите like (допаѓа) и love (сака), но и други глаголи со кои се изразува позитивна семантичка евалуација. Кон нив се надоврзуваат Дајкухара (1986), Холмс (1988), Јеон (1996), Баек (1998), Дуан (2011) и Фаренкија (2011), чии истражувања даваат слични резултати во однос на овој сегмент.

Темата на која се однесуваат комплиментите е предмет на голем број истражувања: на Мејнс и Волфсон (1981), Барнланд и Араки (1985), Дајкухара (1986), Холмс (1988), Херберт (1991), Нелсон, Бакари и Ал Батал (1993), Је (1995), Баек (1998), Шези (2005) и Дуан (2011). Тие покажуваат дека најчесто се даваат комплименти за личниот изглед, за она што е во сопственост на соговорникот, како и за неговите вештини и способности. Сепак, како што наведува Хан (1992), темата е условена од менталитетот на припадникот на една или на друга култура, од полот и од возраста на комуникаторите, од различните норми за изразување на емоциите што постојат во една култура, па во САД давањето комплимент на работното место може да добие форма на сексуално вознемирување, а во Италија, каде што е присутен култот кон убавото, природно е да се изрази восхит и да се даде комплимент. Влијанието на културните норми на една заедница врз она за што се даваат комплиментите се потврдува и во истражувањата на Томас (Thomas 1983), Ким (Kim 2003) и Јусефанд (2010).

3 Методологија

Во ова истражување не се користи прашалникот (written discourse completion test) и не се набљудува секојдневната комуникација. Корпусот го сочинуваат 1 000 комплименти, собрани од 100 млади луѓе на возраст од 18 до 22 г. во РСМ, од кои се бара да наведат комплименти што ги употребуваат меѓу себе во своите секојдневни интеракции. Од методите за обработка на податоците и донесување заклучоци се употребуваат анализата, синтезата и споредбата. Оттука, истражувањето е квалитативно и има описен дизајн.

4 Резултати и дискусија

Во продолжение се наведуваат резултатите од истражувањето и дискусијата за нив. Од наведеното, имајќи ги предвид ставовите на Јаворски (1995) и Холмс (1998) и на Остин (1962) и Серл (1975), следува дека со комплиментите му се дава заслуга некому кој не е зборуваачот за одредена карактеристика што позитивно се вреднува од двајцата соговорници. Комплиментите може да се упатат директно или индиректно, а во определувањето на комплиментите голема улога има родениот зборуваач на дадениот јазик.

Резултатите од истражувањето покажуваат дека во корпусот од 1 000 СФ, што се употребуваат за да се даде комплимент кај младата популација од 18 до 22 години во РСМ, најголемиот број се директни комплименти иако, секако, се забележуваат и индиректни, што е во согласност со сфаќањата на Холмс (1988). Понатаму, од резултатите се согледува дека постојат пет СФ, дел се исти со СФ во истражувањето на Мејнс и Волфсон (1981) и во истражувањата за други јазици што ги потврдиле нивните резултати, а дел се специфични само за македонскиот јазик²:

(1) [ИГ]:

- а. Убавице моја.*
- б. Око мое/убаво.*
- в. Лейоџице моја.*
- џ. Кукло моја.*

Оваа СФ има структура на именска група и многу често се употребува во македонскиот јазик од младите зборувачи. Наместо македонските именки, многу често се користат соодветните српски еквиваленти: лепото, лепотице, лепотану. Се однесуваат на изгледот, а носители на позитивното својство се именките со основно или со преносно значење.

Интересно е што оваа СФ не е забележана во другите јазици. Не е во корелација ниту со истражувањето на Ванева и Ивановска (2018), а причините за тоа, најверојатно, треба да се бараат во влијанието на формалниот училиштен контекст во кој е спроведено нивното истражување. Именката се употребува со карактеристичните наставки за вокативната форма, што значи дека комплиментите ја исполнуваат фатичката функција на јазикот, а тоа, пак, е во корелација со истражувањата за улогата на комплиментите во одржување на солидарноста меѓу соговорниците. Оттука, оваа СФ е карактеристична за македонскиот јазик, особено за започнување на комуникацијата меѓу младите.

(2) (ИГ) (е) [е/изгледа] (засилувач) [ИГ]:

- а. Убавина (си/сӣе).*
- б. Изгледаш ѝреубаво (во ѝој каѝуѝ)(со ѝаа боја на косаѝа).*
- в. Бомба (си/се).*
- џ. Теѝоважсаѝа (ѝи) (е) ѝрејака*
- д. Количеѝо (ѝи) е суѝер.*
- џ. (Мноџу) Кул (си).*
- е. (Нависѝина) си ѝреубава.*
- ж. Најјак (си).*
- з. Прекјуѝ (си)*

² Деловите од наведените СФ во кружни загради може, но не мора да се појават во говорната ситуација за разлика од деловите во квадратести загради кои се задолжителни во СФ.

Анализата на корпусот покажува дека оваа СФ, со структура на проста реченица, масовно се употребува во македонскиот јазик меѓу младите луѓе, што е во корелација со резултатите од истражувањата на Мејнс и Волфсон (1981) и од истражувањата во другите јазици. Тоа значи дека македонскиот во однос на СФ (2) не се разликува од другите светски јазици: англискиот, јапонскиот, корејскиот, персискиот, египетскиот, полскиот и кинескиот итн. Секако, се забележуваат одредени особености карактеристични за македонскиот јазик.

Овие особености се однесуваат, првенствено, на засилувачите, кои може меѓусебно да се комбинираат. Како засилувачи, покрај прилозите навистина и многу, се јавуваат: извикот жими сѐ, со кој се уверува соговорникот во искреноста на комплиментот; извиците машала, леле и бооооо (машала потекнува од турскиот јазик и со него, како и со извиците леле и боооо, се изразува восхит и многу високо вреднување); именката алал во функција на извик за изразување на воодушевеност: алал да ти е со значење браво; изразот нема што. Наведените засилувачи може да се јават пред или по семантичката формула. Може да се повторува именката што е носител на комплиментот, па нејзе да ѝ се додаде прилогот пол (половина) пред кој се наоѓа честицата и, кои, исто така, имаат улога на засилувач и означуваат висок степен на позитивно вреднување. Во оваа СФ може да се јават и именките брат и човек, без оглед на полот:

с. Бра̄ӣ (леле) (машала) кукла (си) (жими сѐ).

и. (Машала) ѝреубава (си).

ј. (Бооооо) (човек) најјака (си).

к. (Леле) (алал да ѝи е) кукла (си) (нема ш̄ио).

л. Бомба (си), бомба (и ѝол).

Како засилувач може да се јави извикот види самостојно, со кратка заменска форма или со комбинација од кратка и долга заменска форма:

љ. (Види ја) (човек) (машала) ѝреубава (си) (жими сѐ) (алал да ѝи е).

м. (Види ја ѝи неа) (леле) (бра̄ӣ) бомба (си) (жими сѐ) (алал да ѝи е) (бомба и ѝол).

Примерите во кои се јавува засилувачот види се употребуваат на два начина: или зборуваачот му се обраќа директно на соговорникот давајќи му комплимент, љ. и м. (иако кога се чита се стекнува впечаток дека зборуваачот му се обраќа на друго лице) или зборуваачот му се обраќа на друго лице што е присутно во говорната ситуација, но, и покрај тоа, комплиментот му е упатен на соговорникот.

Конечно, како засилувач може да се јави и извична дел-реченица со која се изразува восхит, а масовно се употребуваат: каков е убав, како е облечен, колку е убав, што е згоден, виде се, не биди будала и не си свесен:

н. (Леле) (машала) (види з̄о/види з̄о ѝи не з̄о) (човек) (како/каков е/ ш̄ио е/колку е) ѝо̄й (е)/ѝо̄й (си)/најјака си/до̄ш̄еран/убав (жими сѐ) (алал да ѝи е).

њ. (Човек) (види се) (леле) (машала) *їреќјуї си* (жими се) (алал да *їи е*).

о. (Човек) (машала) (леле) не си свесен колку си убав/како изгледаш/
каков си (жими се) *їої* (си) *їрејака* (си) (алал да *їи е*).

Во СФ (2), се забележува еден вид неологизам, создаден од придавка во суперлатив што изразува позитивна евалуација, најубава на која се додава префиксот пре-, со кој се повторува признакот за изразување на својството или карактеристиката во најголем степен. Се забележуваат и хибридни форми во кои на транскрибираните англиски придавки кул (cool) и кјут (cute) им се додава домашниот префикс пре-, кој изразува позитивност во најголема мера и претставува замена за премногу. Треба да се спомене поретката употреба на изразот ти си тотално ин, кој е директен превод на англиската фраза to be in. Ин е еквивалент за модерен.

Може да се јави транскрибираната форма топ (top), како именка или придавка, што потекнува од англискиот јазик и што има значење највисока точка на нешто, врв.

Во однос на темата, оваа СФ со сите засилувачи се однесува речиси секогаш на изгледот (коса, облека, автомобил и друго што е во сопственост на лицето на кое му се дава комплимент), а многу ретко на способностите и на вештините на соговорникот. Ако се има предвид ставот на Садокин (2010) дека темата зависи од културата, оваа СФ покажува дека во македонската култура големо значење му се придава на изгледот, а тоа е во корелација со истражувањата во некои други јазици.

Во однос на најчестите зборови, во оваа СФ како именски дел на глаголско-именскиот прирок, покрај наведените, најчесто се употребуваат именките: мраз, струја, срце, коска, риба, легенда, ангел, фраер, бонбона, камен, десетка, фаца, потоа придавките: комуникативен, преличен, презгоден, убав, совршен, посебен, предобар, оригинален, енергичен, преубав, прекул, прекрасен, кои имаат позитивна конотација и кои, според Јуан (2002), се експлицитни семантички носачи. Во однос на глаголскиот дел од глаголско-именскиот прирок, најчеста е употребата на сум, а формата изгледа се употребува поретко. Овие резултати, од една страна, делумно се во корелација со истражувањата во другите јазици, зашто се гледа дека најчесто употребуваните зборови со кои се изразуваат позитивните чувства се придавките: јак, прејак, најјак, згоден, убав, преубав, прекрасен, совршен и супер и зашто секој јазик има свои специфични видови зборови во улога на семантички носачи. Тоа се потврдува со истражувањето на Садокин (2010), според која во јапонската култура не се присутни глаголите like и love, кои се карактеристични за англискиот јазик. Но, од друга страна, масовно се употребуваат и именки и придавки со основно, но, првенствено, со метафорично значење, како и хибридни зборови и кованици што се карактеристични за јазикот на младите и одлика на нивниот сленг, а тоа покажува дека јазикот на младите се одликува со голема слобода и креативност. Овие резултати го потврдуваат ставот на Валкова (2013) дека комплиментите се делумно креативни обрасци на интеракцијата.

СФ (2) со засилувачите во вид на дел-реченица масовно се употребуваат од младите луѓе. Дел-реченицата ѝ дава на СФ структура на сложена реченица, иако семантичкиот носач на позитивното својство се наоѓа во втората дел-реченица. Вакви СФ не се забележани во наведените истражувања, што значи дека тие се специфични за македонскиот јазик.

- (3) (ИГ) [сѝои/оѓѝовара/обожува/мириса/сака/доѝаѝа...] (засилувач)
(ИГ):

- а. (Таа кошула) ѝи сѝои/оѓѝовара (мноѝу) убаво.
- б. Го обожавам мирисоѝ на ѝвојаѝа коса.
- в. Мирисаш (мноѝу) убаво/ѝреубаво.
- џ. Преубаво црѝаш.
- д. (Нависѝина) ми се доѝаѝа (ѝвојаѝа коса/фрзураѝа).

Резултатите покажуваат дека во македонскиот, иако поретко, присутна е СФ (3) како и во истражувањата на другите јазици. Таа има структура на проста реченица и во неа може да се употребат сите засилувачи од СФ (2). Најчесто се употребуваат глаголите стои и одговара, но и голем број други глаголи, кои самите по себе не изразуваат позитивна евалуација. Затоа тие се секогаш придружени со прилози со основно или со преносно значење што ја имаат таа функција: Се шминкаш преубаво/прејако, или: Супер мирисаш. Глаголите обожава, сака и допаѓа, се, иако имаат позитивна конотација, многу ретко се употребуваат (во корпусот се претставени со речиси неколку примери). Причината е можеби тоа што овие глаголски форми се несоодветни за формалните стилови, кои не се својствени за креативниот јазик на младите.

- (4) (ИГ) [има] (засилувач) [ИГ]:

- а. Имаш најубави очи.
- б. Имаш убав ѝлас.
- в. Имаш добар вкус за музика.
- џ. Имаш ѝреубаво ѝело.

И оваа СФ, иако поретко, се среќава во анализираниот корпус и ја покажува сличноста на синтаксичките обрасци во македонскиот и во другите јазици. Може да се јави самостојно, но и во комбинација со засилувачи од СФ (2):

- д. (Нависѝина) (леле) имаш убаво ѝело (жими сѝ) (алал да ѝи е).
- џ. (Машала) (леле) какво/колку (убаво) ѝело имаш (жими сѝ).

- (5) (ИГ) [е/изѝледа како] [ИГ]:

- а. Како Ирина Шајк си.
- б. Како од ѝурска серија си.

Очигледно е дека во основата на СФ (5), која, исто така, масовно се користи од младата популација, се наоѓа споредбата. Оваа СФ има структура на проста реченица и не се забележува во другите јазици. Оттука, таа е специфична за македонскиот јазик и се однесува речиси секогаш на изгледот, зашто споредбата се прави секогаш со личности што се дел од јавниот живот и кои се познати по својата убавина.

Во анализираниот корпус се забележуваат и голем број индиректни комплименти, кои имаат форма на исказна, прашална или на извична реченица:

- а. *Бијонсе може вода да ти носи.*
- б. *За каде се сиреми? За на кафе или за на црвениот теших?*
- в. *Ми е сирав до продавница да те пуштам. Ке те украдам.*
- г. *Носи ја оваа боја почесто!*
- д. *Не ти треба оеца!*
- е. *Само за инстаграм си.*
- ж. *Да имав нозе како твоите.*
- з. *И јас сакам такав фусан.*

Индиректните комплименти во македонскиот јазик не се изразуваат преку барањето совет или мислење, честитање и сл., како што смета Холмс (1988). Тие се креативни и метафорични искази со кои се сугерира, се констатира или се посакува својството што позитивно се вреднува. Најголемиот дел од нив се однесуваат на изгледот.

5 Заклучок

Резултатите покажуваат дека во однос на синтаксичката структура, најчесто употребуваните зборови и најчестата тема во семантичките формули за давање комплименти во јазикот на младите, македонскиот јазик покажува голем број сличности со другите јазици. Од друга страна, од истражувањето се гледа дека постојат специфични особености само за македонскиот јазик, што е случај и со другите јазици, зашто, иако станува збор за комплиментите како универзална појава, сепак, постојат разлики и во СФ и во однос на видовите зборови што се семантички носачи на позитивното вреднување. Имајќи предвид дека станува збор за јазикот на младите за кој е својствена слободата и креацијата, истражувањето сугерира на натамошни истражувања на овие говорни чинови за да се добие поцелосна слика за употребата на комплиментите во македонски контекст.

Библиографија

- Aarhus, A. and Aldrich, A. (2002). Crafting communication activity: Understanding felicity in I wish I... compliments. *Research on language and social interactions*, 35 (4): 395–425.
- Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Oxford: Oxford University Press.

- Baek, G. (1998). *A cross-cultural study of compliments and compliment responses in English and Korean*. PhD Dissertation. Seoul: Seoul National University.
- Barnlund, D. and Araki, S. (1985). Intercultural encounters. The management of compliments by Japanese and Americans. *Journal of cross-cultural psychology*, 16 (1): 9–26.
- Beebe, L. M. and Cummings, C. M. (1996). Natural speech act data versus written questionnaire data: how data collection method affects speech act performance. In: Susan M. Gass – Joyce Neu (eds.). *Speech acts across cultures: Challenges to communication in a second language*, 65–86. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Boyle, R. (2000). You've worked with Elizabeth Taylor!: Phatic functions and implicit compliments. *Applied linguistics*, 21 (1): 26–46.
- Brown, P. and Stephen, C. L. (1987). *Politeness: Some universals in language use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Daikuhara, M. (1986). A study of compliments from a cross-cultural perspective: Japanese vs American English. *Working paper in educational linguistics*, 2 (2): 103–134.
- Farenkia, M. B. (2011). Speech acts and regional variations in French: The case of compliment on skills in Cameroon and Canadian French. *Speech and context*, 2 (III): 182–200.
- Goody, E. N. (1981). Toward a theory of question. In Goody (ed.). *Question and politeness*, 17–43. Cambridge: CUP.
- Han, C. (1992). A comparative study of compliment responses: Korean females in Korean interactions and in English interactions. *Working papers in educational linguistics*, 8: 17–31.
- Hartford, B. S. and Bardovi-Harlig, K. (1992). Experimental and observational data in the study of interlanguage pragmatics. *Pragmatics and language learning monograph series*, 3: 33–52.
- Herbert, R. K. (1989). The ethnography of English compliments and compliment responses: A constructive sketch. In W. Olesky (eds.). *Contrastive pragmatics*, 3–35. Amsterdam: John Benjamins.
- Herbert, R. K. (1991). The sociology of compliment work: An ethnocontrastive study of Polish and English. *Multilingua*, 10 (4): 381–402.
- Holmes, J. (1988). Paying compliments: A sex-preferential politeness strategy. *Journal of pragmatics*, 12: 445–465.
- Irvine, J. (1986). Review of F. Coulmas (ed.). *Conversational Routine*. *Language in Society*, 15: 241–245.
- Jaworski, A. (1995). This is not an empty compliment: Polish compliments and the expression of solidarity. *International journal of applied linguistics*, 5 (1): 63–94.
- Jeon, Y. (1996). *A descriptive study on the development of pragmatic competence by Korean learners of English in the speech act of complimenting*. PhD. Texas: A & M.
- Kodama, Y. (1996). Taidan intaabyuu ni okeru home no kino (Functions of compliments in dialog interviews). *Nihongogaku*, 59–67.
- Lewandowska-Tomaszczyk, B. (1989). Praising and complimenting. In W. Oleksy (ed.). *Contrastive pragmatics*, 73–100. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins.
- Manes, J. (1983). Compliments: a mirror of cultural values. In N. Wolfson and E. Judd (eds.). *Sociolinguistics and language acquisition: series on issues in second language research*, 82–95. Rowley, MA: Newbury House.
- Manes, J. and Wolfson, N. (1981). The compliment formula. In F. Coulmas (ed.). *Conversational routine*, 115–132. The Hague: Mouton.
- Nelson, G. L., El-Bakary, W., and Al-Batal, M. (1993). Egyptian and American compliments: A cross cultural study. *International Journal of Intercultural Relations*, 17: 293–313.
- Sadokhin, A.P. (2010). *Mezhkul'urnaya kommunikatsiya* [Intercultural communication in Russian]. Moscow: Al'fa – M. INFRA – M.

- Searle, J. (1975). Indirect Speech Acts. In P. Cole and J. Morgan (eds.). *Syntax and Semantics 3: Speech Acts*. New York: Academic Press.
- Thomas, J. (1983). Cross-cultural pragmatic failure. *Applied linguistics*, 4 (2): 91–112.
- Ye, L. 1995. Complementing in Mandarin Chinese. In G. Kasper (ed.). *Pragmatics of Chinese as Native and Target Language*. Manoa. Hawaii: Hawai University Press.
- Wolfson, N. (1983). An empirically based analysis of compliments. In N. Wolfson and E. Judd (eds.). *Sociolinguistics and Language acquisition*, 82–95. Rowley, MA: Newbury House.
- Abolaji, S. M. (2012). A functional approach to identifying compliment data. [Online] *Rice working papers in linguistics*, 1 (3): 1–15. Available from: <https://bit.ly/2Y7xCkI> [Accessed: April 24th, 2019].
- Bhatti, J. and Žegarac, V. (2012). Compliments and refusals in Poland and England. [Online] *Research in language*, 10 (3): 279–297. Available from: <https://bit.ly/346yLMM> [Accessed: March 25th, 2019].
- Brutian, L. (2016). Compliment to a compliment: An analysis of the speech act of a compliment. [Online] *Wisdom*, 7 (2): 27–32. Available from: <https://bit.ly/31jMZIt> [Accessed: на June 20th, 2019].
- Duan, Y. (2011). A pragmatic research report on compliment speech act. [Online] *Theory and practice in language studies*, 1 (4): 356–360. Available from: <https://bit.ly/3kJevqF> [Accessed: April 11th, 2019].
- Kim, H. A. *Study of Compliments across Cultures: The effect of sociolinguistic transfer on EFL learners*. [Online] Available from: <https://bit.ly/3g5C9dp> [Accessed: April 22, 2019].
- Shezi, A. V. (2005). *A pragmatic analysis of compliments in Zulu educational context*. [Online] Master thesis. Available from: <https://bit.ly/3fXVw7X> [Accessed: May 3th, 2019].
- Yuan, Y. (2002). Compliments and compliment responses in Kunming Chinese. [Online] *Pragmatics*, 12 (2): 183–226. Available from: <https://bit.ly/3h3hnw6> [Accessed: May 3th, 2019].
- Yousefvand, Z. (2010). Study of compliment speech act realization patterns across gender in Persian. [Online] *Arizona working papers in SLA and teaching*, 17:91–112. Available from: <https://bit.ly/2PYoES5> [Accessed: June 4th, 2019].
- Yu, M. C. (2005). Sociolinguistic competence in the complementing act of native Chinese and native American English speakers: A mirror of cultural values. [Online] *Language and speech*, 48 (1): 91 – 119. Available from: <https://bit.ly/321Qsuk> [Accessed: June 4th, 2019].
- Válková, S. (2013). Speech acts or speech act sets: apologies and compliments. [Online] *Linguistica pragensia*, 2: 44–57. Available from: <https://bit.ly/3kN9Pjr> [Accessed: May 28th, 2019].
- Vaneva, M. and Ivanovska. M. (2018). [Pragmatics of English speech acts: Compliments used by Macedonian learners](#). [Online] *International journal of English linguistics*, 8 (5): 272–296. Available from: <https://bit.ly/3hoxFQm> [Accessed: May 3th, 2019].